

Istupanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivice Dačića na panelu „Evropska bezbednost – odnos NATO-a, Evropske unije i Ruske Federacije” na Međunarodnoj parlamentarnoj konferenciji „Idejom Evropske unije do mira i razvoja” koja se održava 11. i 12. maja u Beogradu:

"Uvaženi učesnici konferencije,
Dame i gospodo,

Čast mi je i zadovoljstvo da mogu da vam se obratim na ovom panelu posvećenom evropskoj bezbednosti.

Naziv ove konferencije "Idejom Evropske unije do mira i razvoja" podseća nas na važnu činjenicu da je Evropska unija nastala kao veliki mirovni projekat i predstavlja model najviše dostignutog stepena integracije u modernoj političkoj istoriji, kojim je omogućeno dugotrajno pomirenje evropskih naroda i zemalja različitog političkog, bezbednosnog i kulturološkog nasleđa. Nesporno je da su vremena sada drugačija u odnosu na vreme nastanka prvog oblika evropske integracije, koji je evoluirao od ekonomske zajednice do Evropske unije. Javljaju se novi izazovi, uz ubrzani tempo globalizacije i tehnološkog razvoja u svim sferama života i rastućih ekonomskih integracija, koje sa sobom ipak nose određene razlike u okvirima Evropske unije.

Srbija i zemlje Zapadnog Balkana trude se da se prilagođavaju tim okolnostima i promenama koje se odvijaju, kao i da istovremeno svaka u skladu sa sopstvenim mogućnostima i kapacitetima realizuje svoj evropski put, koji ima za cilj ne samo sticanje članstva u Evropskoj uniji, već realizaciju svih potrebnih reformi koje će modernizovati društvene sisteme zemalja u regionu, čineći ih sposobnim da obezbede svojim građanima svaku vrstu prosperiteta i socijalne pravde, uz neizostavan uslov da mir i stabilnost budu trajni i dugovečni.

Srbija je uvek verovala i borila se za mir, dijalog, ravnopravnost, socijalnu humanost i ljudsko dostojanstvo, iskreno dajući doprinos izgradnji bezbednog i prosperitetnog okruženja. Kao država kandidat za Evropsku uniju, Srbija svojom odgovornom politikom daje pun doprinos da se na ovom delu evropskog prostora unapređuju stabilnost i bezbednost, što je izuzetno važno za ukupnu evropsku bezbednost.

Strategija proširenja Evropske unije Srbiji daje dodatni podstrek da bolje i brže radi na reformi države i društva.

Republika Srbija je sa pažnjom pratila aktivnosti institucija EU u procesu izrade Globalne strategije EU i iskreno pozdravila njeno usvajanje, smatrajući da se na taj način adekvatno reaguje na savremene bezbednosne pretnje i izazove. Posebno nas je ohrabrilo što je u Globalnoj strategiji EU jasno istaknuto da stabilnost i bezbednost EU zavise, između ostalog, i od stabilnosti na Balkanu, a da kredibilna politika proširenja EU predstavlja ulaganje u bezbednost i prosperitet Evrope. Srbija je prepoznala i uvažila navedene napore EU. Inicirane su izmene nacionalnih dokumenata u oblasti bezbednosti i odbrane - Strategije nacionalne bezbednosti i Strategije odbrane, o kojima se trenutno vodi javna rasprava. Ključna opredeljenja kojima smo se rukovali u ovom procesu su integralni pristup bezbednosti, vojna neutralnost i pristupanje Evropskoj uniji. Naša iskrena želja jeste da na što brži i efikasniji način uskladimo svoja strateška dokumenta sa pomenutom Globalnom strategijom EU, istovremeno vodeći računa da na najbolji način zaštitimo svoje vitalne nacionalne interese, što je nesporan cilj svake zemlje prilikom donošenja takvih strategija.

Republika Srbija, takođe, sa dužnom pažnjom i ozbiljno prati i sve inicijative koje se u Evropskoj uniji pokreću u cilju jačanja Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike, a koje se ogledaju kroz usvajanje dokumenata, kao što su Evropski akcioni plan odbrane, Evropski odbrambeni fond, Koordinisani godišnji pregled u oblasti odbrane i naročito, Stalna strukturna saradnja, odnosno PESCO. Sve su to projekti i inicijative koji su i za Republiku Srbiju veoma važni, i u koje želi da se uključi kada se za to stvore uslovi. Na EU je da utvrdi potencijalne modalitete, dok mi sa naše strane ostajemo otvoreni za razgovore i mogući angažman u ovoj sferi evropskih politika, kao što smo se ranije priključili mnogim konceptima evropskih politika u oblasti ZBOP, pokazujući time svoju doslednost evropskom opredeljenju, spremnost da delimo odgovornost i obaveze u suočavanju sa bezbednosnim izazovima i da damo doprinos da evropski prostor bude trajno stabilan i bezbedan, što je ključni uslov svakog napretka.

Poštovane dame i gospodo,

Srbija iskreno želi da napreduje na evropskom putu i pruži svoj doprinos unapređenju mira i bezbednosti u Evropi. Verujem da ćete se složiti sa mnom kada kažem da se Pregovaračko poglavlje 31 – Spoljna bezbednosna i odbrambena politika suviše često svodi isključivo na pitanje pridruživanja odlukama i deklaracijama EU. Neopravdano i nepravedno se zapostavljaju brojni naponi, aktivnosti i dostignuća Srbije u drugim oblastima obuhvaćenim ovim poglavljem, o čemu svedoče konkretni rezultati o kojima sam imao prilike da govorim na brojnim sličnim skupovima na kojima sam učestvovao, ali nije naodmet da ih kratko još jednom pomenem. Pored učešća u šest mirovnih misija UN-a, Srbija kroz učešće u četiri multinacionalne operacije EU (u Maliju, Centralnoafričkoj Republici i u dve operacije u Somaliji) predstavlja kredibilnog

partnera koji deli odgovornost i pruža svoj doprinos očuvanju mira i bezbednosti. Po statističkim pokazateljima i broju pripadnika smo u samom evropskom vrhu i lider u regionu, a visoko kotirani i u svetskim okvirima. Dodatni doprinos daćemo i upućivanjem civilnih struktura u multinacionalne operacije, na čemu predano radimo stvaranjem potrebnog zakonskog i institucionalnog okvira. Konkretno, u vladinu proceduru usvajanja upućen je pre nekoliko dana Akcioni plan za stvaranje kapaciteta za upućivanje civila u multinacionalne operacije. Dozvolite da vas podsetim da je Srbija samo jedna od četiri države koje nisu članice EU, a koje su potpisale administrativni aranžman sa Evropskom odbrambenom agencijom. Srbija je takođe pristupila HELBROC borbenoj grupi, što će doprineti unapređenju saradnje ne samo sa EU, već i zemljama članicama ove inicijative. U novembru prošle godine uputili smo nacionalnog oficira za vezu u Vojni štab Evropske unije, što je velika čast za našu državu zato što tu privilegiju, kao ne-članica EU, imaju još samo SAD. To shvatamo kao izraz priznanja za dosadašnje aktivnosti i učešće Srbije u Zajedničkoj bezbednosnoj i odbrambenoj politici EU, ali i kao rezultat obostrane ocene da će se na taj način doprineti daljem jačanju saradnje i efikasnijoj komunikaciji.

Za ukupnu evropsku bezbednost posebno je značajna pozicija Srbije u unapređenju regionalne stabilnosti i doprinos koji daje regionalnoj saradnji na bilateralnom i multilateralom nivou. Želeći da sa svima u regionu odgovorno pristupa otvorenim pitanjima, uz nastojanja da se pronađu kompromisna rešenja koja će biti održiva u dugom roku, Srbija kontinuirano inicira teme za budućnost koje su od interesa za celinu regiona, kako bi on bio što atraktivniji za ulaganja i povećanje trgovinske razmene, uz istovremeno istrajavanje na projektima, infrastrukturnim i drugim, koji prevazilaze nacionalne granice i predstavljaju zalog za budućnost i osnovu kako za ekonomski i drugi prosperitet, tako i trajnu bezbednost i stabilnost regiona, bez čega i evropska bezbednost nije potpuna i zaokružena. Upravo na ovim poljima Srbija pokazuje koliko je privržena vrednostima koje dele evropski narodi: preuzimanje odgovornosti u okviru koncepta politika ZBOP, kada je u pitanju evropski i globalni mir i stabilnost, kao i aktivno delovanje u sopstvenom okruženju kroz politiku saradnje i pomirenja na stabilnosti i stvaranju uslova za prosperitet, ne samo svojih građana već i građana svojih suseda. Pitanje povezivanja treba da nadvlada pitanja razdvajanja i izolovanosti, koja aktere udaljava jedne o drugih i onemogućava da se produbi razumevanje i izgradi poverenje.

Uvaženi učesnici konferencije,

Smatram da je normalizacija odnosa između NATO i EU sa jedne strane i Ruske Federacije sa druge veoma važna, jer predstavlja preduslov za stabilnost, kao i za ekonomski i svaki drugi napredak u Evropi i svetu. Ovakva vrsta skupova kroz plodnu razmenu mišljenja može doprineti pronalaženju različitih modusa za otopljanje odnosa između najvažnijih kreatora stabilnosti u svetu.

Srbija kao mala, ali ponosna zemlja, koja je tokom istorije bila na mnogim iskušenjima, ali uvek privržena načelima slobode i pravde, želi da na najbolji način zaštiti svoje nacionalne interese, a da istovremeno bude činilac koji u skladu sa svojim kapacitetima doprinosi regionalnom, evropskom, ali i globalnom miru i napretku. Srbija želi da sa svim moćnim faktorima svetske politike razvija odnose, time čineći sopstvenu bezbednost održivom, ali, istovremeno, da time doprinosi očuvanju mira i bezbednosti u regionu Zapadnog Balkana, kao svom neposrednom okruženju.

Srbija sprovodi politiku vojne neutralnosti i nema nameru da postane član postojećih vojnih saveza. Na tim osnovama sarađuje sa NATO-om kao partnerska država kroz Program Partnerstvo za mir. Vojna neutralnost nije prepreka za razvoj partnerske saradnje u interesu jačanja globalne, a posebno regionalne bezbednosti. S druge strane, Srbija ostvaruje transparentnu saradnju i sa Ruskom Federacijom, koja nije na štetu naše saradnje sa Alijansom i obratno, niti je smetnja ostvarenju našeg strateškog spoljopolitičkog cilja – ulaska u EU, što je pokazala i sama praksa – naime, Srbija učestvuje na vojnim vežbama sa NATO-om i njegovim državama članicama, ali i sa Ruskom Federacijom i drugim državama, jer na taj način najbolje ostvaruje svoje nacionalne interese.

Verujem da su dobri odnosi Rusije i NATO-a ključni za mir i bezbednost u svetu i za uspešno suprotstavljanje globalnim izazovima i pretnjama, kao što su terorizam, ekstremizam, radikalizam i svi drugi oblici savremenih bezbednosnih izazova.

U pogledu regionalne stabilnosti, pored razvijanja saradnje sa najmoćnijim faktorima svetske politike, Republika Srbija je kao odgovoran član međunarodne zajednice pošla od onoga u čemu može konkretno da pruži najveći doprinos. U okviru aktivnog zalaganja na izgradnji i očuvanju dobrosusedskih odnosa i rešavanju svih pitanja otvorenim i iskrenim dijalogom, u više prilika smo za dobrobit svih u regionu pokretali inicijative u cilju snažnije povezanosti regiona, posebno na ekonomskom planu.

Pitanje Kosova i Metohije je za Srbiju od ključnog značaja za regionalnu bezbednost, ali i bezbednost na širem evropskom prostoru. Situacija u Pokrajini za Srbiju je najveći politički bezbednosni izazov, ali sa druge strane ova situacija nosi sa sobom i niz bezbednosnih pretnji, što se odnosi pre svega na niz neprihvatljivih jednostranih akata Prištine i nesprovođenje dogovorenog iz Briselskog sporazuma, što nanosi veliku štetu dijalogu Beograda i Prištine; organizovani kriminal i terorizam, kao i pogoršanje bezbednosnih prilika u Pokrajini. Srbija ne priznaje JPNK, ali želi da se kompromisom pronađe rešenje za pitanje srpsko-albanskih odnosa, istovremeno pokazujući punu spremnost da vodi statusno neutralni dijalog Beograda i Prištine radi rešavanja konkretnih pitanja od interesa za građane koji žive u Pokrajini. Upravo takvo postavljanje Srbije je još jedna potvrda koliko ulažemo da se očuva regionalni mir i stabilnost i izbegnu sukobi.

Sa dubokim uverenjem želim i ovom prilikom da konstatujem da je Srbija postala značajan faktor – izvorik bezbednosti i stabilnosti na Zapadnom Balkanu i pouzdan partner svima koji žele partnerski odnos. Takvo naše opredeljenje je principijelno, na njegovoj realizaciji kontinuirano radimo, ali istovremeno očekujemo da i druge strane pokažu takav pristup.

Hvala na pažnji."